

ДО

Членовете на Научно жури, назначено
със заповед на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски“
относно защита на дисертационен труд за придобиване
на образователна и научна степен „доктор по право“

Становище

от проф. д-р Цветана Николаева Каменова, директор на Института за
държавата и правото при БАН
за дисертационния труд на Захари Игнатов Янакиев,
представен за присъждане на образователна и научна степен „доктор по
право“
на тема

„Договорът за имуществено застраховане в българското международно
частно право“ професионално направление 3.6. право, научна специалност
Международно частно право, шифър 050515

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Докторантът Захари Игнатов Янакиев е зачислен като редовен докторант към катедра Международно право и международни отношения на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ на 20.02.2007 г. и е отчислен с право на защита, считано от 10.02.2010 г. със заповед на Ректора на СУ РД 29-609/07.04.2010 г. След приключване на срока на обучение е започнал работа като експерт-юрист към управление застрахователен надзор, Комисия за финансов надзор.

Висше образование е завършил през 2006 г. в ЮФ на СУ, специалност „Право“, и е придобил образователна и квалификационна степен „магистър“. Средното си образование е завършил в 9-та френска езикова гимназия в гр. София. По време на обучението си в ЮФ на СУ докторантът е посетил курсовете по международно частно право в Хагската академия по международно частно право през м. юли 2007 г. и се е обучавал в продължение на една година в ЮФ на Университета „Робер Шуман“ в Страсбург, Франция.

Той владее английски и френски езици и притежава сертификат за юридически френски език от Парижката търговско-промишлена камара от 2005 г.

Представеният от Захари Янакиев комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл. 67, ал. 3, т. 1-9 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Кл. Охридски“ и включва следните документи:

- Заявление за разкриване на процедура за защита на дисертационен труд
- Автобиография
- Нотариално заверено копие от диплома за висше образование
- Заповед за зачисляване в редовна докторантура от 19.02.2007 г.
- Заповед за отчисляване с право на защита поради изтекъл срок на обучение от 07.04.2010 г.
- Удостоверение № 513 от 29.05.2014 г. за положени изпити, съгласно индивидуалния план за обучение по Международно частно право с оценка Отличен 6 и по френски език с оценка Отличен 6
- Дисертационен труд
- Автореферат
- Списък на научните публикации по темата на дисертационния труд

Докторантът не е приложил копие от научните публикации, посочени в списъка. Поради това те няма да бъдат оценявани.

2. Актуалност на темата

Както посочва докторантът в Увода към труда, актуалността на темата за договора за имуществено застраховане в българското международно частно право се обуславя от съвременното обществено и стопанско развитие на Република България като държава-членка на Европейския съюз и европейското икономическо пространство. Благодарение на застраховането на парично оценените права и блага, физическите и юридическите лица могат да се предпазят от неблагоприятните за имуществата им последици за реализиране на различни рискове чрез сключване на застраховка. Известно е, че с влизането в сила на Регламента Рим I бе въведена уредба на приложимото право, която изоставя разграничението между категориите „общо застраховане“ и „животозастраховане“. Предмет на изследването са въпросите на международното частно право, възникващи във връзка с договорите с международен елемент, включени в Приложение I на новата директива на ЕС за застраховането. По принцип уредбата на международната компетентност за дела във връзка със застраховане е меродавна и за двете категории застраховки с международен елемент – имуществените застраховки и договорите от областта на животозастраховането. В увода към труда са посочени в 7 точки задачите, които си е поставил докторантът. Това са: предлагане на решение на проблема за квалификацията на разглеждания договор; изследване на спецификите на приложението на някои от институтите на МЧП в областта на разглежданите договори; международната компетентност; приложимото към изследвания договор право; предложение за тълкуване на

анализираните норми; обхват на приложимото право; предложения de lege ferenda.

Логическите методи, използвани в труда, са анализ и синтез, индукция и дедукция. Използван е сравнително-правния метод на изследване.

3. Познаване на проблема

След запознаване с дисертационния труд мога уверено да заявя, че авторът познава отлично проблема, предмет на изследване, и творчески оценява използвания материал – нормативни актове, монографии и статии, публикувани по разглежданите от него проблеми. Трудът е в обем от 363 страници – текст и приложения. Използвани са съчинения както на български автори, писали по разискваната проблематика, така и трудове на френски, английски и немски езици. В своя анализ авторът се позовава на решения на Съда на Европейския съюз, на български и чуждестранни съдебни и арбитражни решения. Като цяло трудът е изграден върху анализ на действащата в рамките на Европейския съюз нормативна уредба: регламенти и директиви.

През последните няколко години дисертантът работи като експерт-юрист към управлението за застрахователен надзор – което, несъмнено, му дава и поглед по разискваните в дисертацията проблеми от гледна точка на практикуващия в тази област юрист.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Трудът включва увод, четири глави и заключение в посочения по-горе обем. След очертаване на задачите на дисертанта в увода към труда

(посочени по-горе) в глава първа се разисква международната компетентност по дела за договори за имуществено застраховане. В тази глава внимание заслужава изложението относно „Приложимата уредба за пророгация на компетентност. Допустимост и ограничения.“ Дисертантът се спира на т.нар. асиметрична компетентност с оглед на защитата на по-слабата страна по правоотношението – един изключително актуален въпрос. Голямо практическо значение има също така изложението относно закрилата на потребител по договор за имуществено застраховане с международен елемент при неблагоприятна за него арбитражна клауза (с. 72-80). Втората глава е посветена на проблема за определяне на приложимото материално право към договора за имуществено застраховане. В седем параграфа авторът изследва всестранно стълкновителната проблематика, като обособява в отделни точки (с. 146 и сл. и с. 179 – 183 конкретни предложения *de lege ferenda*). В глава трета се разисква обхвата на приложимото материално право, като се обръща внимание на специфичните за международното частно право проблеми като действието на особените повелителни норми и обществения ред. Споделям предложението на дисертанта за възприемане на модела на чл. 46А на германския Уводен закон към ГГЗ и новия олски закон за международното частно право от 2011 г.

В последната, четвърта глава на труда са обсъдени специфични проблеми на признаването и изпълнението на съдебни решения и други актове, свързани с договори за имуществено застраховане с международен елемент. Тази проблематика обикновено отсъства от изследванията по редица проблеми на международното частно право и макар и неголямо по обем (от с. 315 до с. 334) изложението е изключително важно за практикуващите юристи.

В заключението на труда дисертантът обобщава основните изводи, до които е достигнал в процеса на изследването.

Представеният автореферат отразява пълно резултатите от изследването и приносните моменти в дисертацията.

Смятам, че представеният труд е на високо теоретично равнище, в него са анализирани важни проблеми за практиката по определяне на компетентността, приложимото право и обхвата на материалното право при застрахователни договори с международен елемент. Трудът заслужава най-висока оценка. Дисертантът показва умение да борави с нормативните актове и съдебната практика както на съда на ЕС, така и на националните съдилища. Трудът на г-н Захари Янакиев съдържа приносни моменти и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и правилниците за прилагането му.

Поради това убедено предлагам да му се даде образователната и научна степен „доктор по право“.

5.12.2014 г.

гр. София

Изготвил становището:

проф.д-р Цветана Каменова